

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/web/sprawiedliwosc [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice] Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/web/sprawiedliwosc [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości] Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

SEKCJA TRZECIA
SPRAWA YEVGENIY DMITRIYEV PRZECIWKO ROSJI
(skarga nr 17840/06)

WYROK

Art. 8 • Poszanowanie życia prywatnego i mieszkania • Niewystarczające, nieskuteczne i nadmiernie przewlekłe działania podjęte w celu zaradzenia hałasowi i innym uciążliwościom pochodzącym z komisariatu policji znajdującego się pod mieszkaniem skarżącego • Zakłócenia trwające kilka lat i osiągające minimalny poziom dotkliwości do zastosowania art. 8 • Niezachowanie właściwej równowagi pomiędzy interesami społeczności lokalnej i skutecznym stosowaniem prawa a skutecznym korzystaniem przez skarżącego z prawa do poszanowania życia prywatnego i mieszkania

STRASBURG

1 grudnia 2020 r.

OSTATECZNY

01.03.2021 r.

Wyrok stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Yevgeniy Dmitriyev przeciwko Rosji

Europejski Trybunał Praw Człowieka (sekcja trzecia), zasiadając jako Izba w składzie:

Paul Lemmens, *Przewodniczący*,
Helen Keller,
Dmitry Dedov,
Georges Ravarani,
María Elósegui,
Darian Pavli,
Anja Seibert-Fohr, *sędziowie*,

oraz Milan Blaško, *Kancierz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 listopada 2020 r.,
wydaje następujący wyrok, który w tym dniu został przyjęty:

WPROWADZENIE

1. Skarżący zarzucał w szczególności, że hałas i inne uciążliwości spowodowane codzienną działalnością komisariatu policji zlokalizowanego w suterenie jego budynku mieszkalnego, gdzie znajdowały się również cele dla osób zatrzymanych, naruszyły jego prawo do poszanowania życia prywatnego i mieszkania, przewidziane w art. 8 Konwencji.

STAN FAKTYCZNY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

2. Skarżący urodził się w 1956 r. i mieszka w Kostomukszy. Skarżący był reprezentowany przez Tatianę Leonovą, prawniczkę, która w czasie istotnym dla sprawy praktykowała zawód w Kostomukszy. W dniu 28 sierpnia 2008 r. wniosek skarżącego o przyznanie pomocy prawnej został rozpatrzony pozytywnie. W dniu 9 stycznia 2009 r. pełnomocnik skarżącego zmarł.

3. Rząd rosyjski (zwany dalej „Rządem”) był reprezentowany początkowo przez G. Matyushkina, Przedstawiciela Federacji Rosyjskiej przy Europejskim Trybunale Praw Człowieka, a następnie przez jego następcę na tym stanowisku M. Galperina.

A. Postępowanie dotyczące uciążliwości hałasu

4. W okresie od 10 lutego 1995 r. do 7 maja 2008 r. skarżący wraz z rodziną mieszkał w budynku położonym przy ul. Gorniyakov 7 w Kostomukszy. W suterenie tego budynku zajmował miejscowy komisariat policji z celami przeznaczonymi do tymczasowego przetrzymywania osób zatrzymanych przez policję. Skarżący składał do lokalnych władz skargi na hałas i brud powodowane działalnością komisariatu policji i żądał

przeniesienia komisariatu z jego budynku mieszkalnego w inne miejsce. W piśmie z 14 marca 1996 r. komendant miejscowej komendy policji przeprosił skarżącego za niedogodności, jakie spotkały jego i jego rodzinę. Przyznał również, że komisariat policji mieścił się w nieprzeznaczonym do tego celu budynku mieszkalnym; stwierdził jednak, że problemy wymienione w skardze skarżącego nie mogą zostać rozwiązane i w najbliższym czasie nie przewiduje się przeniesienia komisariatu policji ze względu na brak odpowiedniego wolnego budynku. W dniu 5 kwietnia 1996 r. komendant wysłał do skarżącego kolejne pismo, w którym stwierdził w szczególności, co następuje:

„[...] przeniesienie [komisariatu policji] nie jest możliwe z powodu braku jakiegokolwiek wolnego budynku ze specjalnym wyposażeniem. Pańska skarga została uwzględniona i podjęto działania mające zapobiec uciążliwościom u drzwi wejściowych [...]”.

W nowej skardze z 8 kwietnia 1996 r. skierowanej do komendanta miejscowej komendy policji skarżący napisał:

„[...] Domagam się przywrócenia normalnych warunków życia pod adresem Gornyakov 7.

W dniu 7 kwietnia 1996 r. o godzinie 22.30 z cel dla zatrzymanych dobiegały krzyki i wrzaski mężczyzn. Przekleństwa i żądania wezwania prokuratora, a także walenie w drzwi cel nie ustawały [do 3 w nocy]. Nie mogłem spać i przez to poszedłem do pracy w złym stanie psychicznym.

W dniu 8 kwietnia 1996 r. o godzinie 6.45 spaliny radiowozu zaparkowanego z włączonym silnikiem zaczęły wpadać do mieszkania przez uchylone okno, więc musiałem je całkowicie zamknąć. Pojazd był zaparkowany w ten sposób co najmniej do godz. 7.45, kiedy to wyszedłem do pracy.

Tego samego dnia o godz. 7.15 do komisariatu przyszli pierwsi interesanci: stali pod oknem mojego mieszkania, przeklinali, palili i rozmawiali [...]”.

5. W dniu 25 maja 2000 r. skarżący i jego sąsiedzi złożyli zbiorową skargę do burmistrza oraz do przewodniczącego rady miasta. Nie otrzymali żadnej odpowiedzi.

6. W dniu 17 lipca 2000 r. skarżący wniósł do sądu skargę przeciwko zwierzchnikowi administracji lokalnej i przewodniczącemu rady miasta, domagając się przeniesienia komisariatu policji. W treści skargi zwrócił się do sądu między innymi z następującymi żądaniem:

„[...] nakazania burmistrzowi i przewodniczącemu rady miasta rozwiązania kwestii przeniesienia komisariatu policji z budynku mieszkalnego znajdującego się przy ul. Gornyakov 7; likwidacji policyjnego parkingu przy komisariacie; wyremontowania przyległego podwórza i dróg wejściowych do budynku; [oraz] wypłacenia [skarżącemu] 50 000 rubli (RUB) tytułem zadośćuczynienia na szkodę niemajątkową [...]”.

7. W dniu 29 września 2000 r. Sąd Miejski Republiki Karelii w Kostomukszy częściowo uwzględnił jego roszczenia, stwierdzając, co następuje:

„[...] krzyki, odgłosy uderzeń i inne hałasy, które nieustannie dochodziły z cel dla zatrzymanych, zakłócały prawo [skarżącego] do spokojnego odpoczynku we własnym mieszkaniu [...] jeżeli chodzi o zarzut naruszenia prawa do zdrowia i czystego środowiska, [skarżący] nie przedstawił żadnych dowodów na jego poparcie [...]. Przedstawione [przez skarżącego] żądanie likwidacji policyjnego parkingu przy komisariacie nie może zostać uwzględnione, ponieważ nie jest on stroną przedmiotowej umowy [...]”.

Sąd – w zakresie istotnym dla sprawy – nakazał, aby:

„[...] w ciągu roku przewodniczący rady miasta i komendant komisariatu policji znaleźli rozwiązanie dotyczące przeniesienia komisariatu oraz pomieszczeń tymczasowego pobytu osób zatrzymanych [...]”.

8. Sąd oddalił również roszczenie skarżącego o zadośćuczynienie z tytułu szkody niemajątkowej. Od wyroku nie wniesiono apelacji i stał się on prawomocny. W dniu 13 listopada 2000 r. sąd wydał nakaz egzekucji wyroku.

B. Postępowanie egzekucyjne

9. W dniu 4 kwietnia 2002 r. służba komornicza wszczęła postępowanie egzekucyjne.

10. W dniu 30 maja 2002 r. przewodniczący samorządu lokalnego zwrócił się do sądu z wnioskiem o zawieszenie postępowania egzekucyjnego z powodu braku środków pieniężnych.

11. W dniu 21 czerwca 2002 r. Sąd Miejski w Kostomukszy przychylił się do tego wniosku i zawiesił postępowanie egzekucyjne do 31 grudnia 2003 r.. Skarżący nie został powiadomiony o tym postanowieniu.

12. W dniu 12 marca 2004 r. komendant miejscowej komendy policji poinformował komornika – w zakresie istotnym dla sprawy – o tym, co następuje:

„[...] Porozumienie w sprawie przeniesienia zostało osiągnięte, a dokumentację projektową przekazano do [Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Karelii] w celu sporządzenia projektu budżetu na przebudowę budynku [...]”.

13. W bliżej nieokreślonym dniu skarżący otrzymał od służby komorniczej pismo z dnia 15 czerwca 2004 r. informujące o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

14. W dniu 7 czerwca 2005 r. – po tym, jak służba komornicza odnotowała, że komisariat policji w rzeczywistości nie został przeniesiony z budynku skarżącego – postępowanie egzekucyjne zostało wznowione. Przewodniczący rady miasta i komendant policji otrzymali od służby komorniczej wezwanie do wykonania wyroku sądu do 24 czerwca 2005 r.

15. W dniu 21 listopada 2005 r. komornik wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego na tej podstawie, że wyrok „został wykonany”.

16. Skarżący zaskarżył to postanowienie do sądu. W dniu 26 grudnia 2005 r. Sąd Miejski w Kostomukszy orzekł – w zakresie istotnym dla sprawy – co następuje:

„[...] Nakaz egzekucji został *de facto* wykonany, kwestia przeniesienia komisariatu policji z budynku mieszkalnego została rozwiązana. Administracja lokalna zaproponowała wolny budynek, a [miejscowa] komenda policji zgodziła się go przyjąć [...]”.

17. W dniu 29 grudnia 2005 r. skarżący ponownie złożył skargę do sądu na niewykonanie wyroku przez komorników. W dniu 16 stycznia 2006 r. Sąd Miejski w Kostomukszy zwrócił skarżącemu skargę, pozostawiając ją bez rozpoznania, ponieważ stwierdził, że sprawa ta została już rozpatrzona przez sąd i wydano orzeczenie.

18. W dniu 17 lutego 2006 r. Sąd Najwyższy Republiki Karelii podtrzymał oba orzeczenia sądu (z 26 grudnia 2005 r. i 16 stycznia 2006 r.) wydane w postępowaniu odwoławczym.

C. Inspekcja warunków mieszkaniowych

19. Między 16 a 20 lutego 2006 r. regionalny urząd ochrony konsumentów przeprowadził inspekcję warunków mieszkaniowych w budynku skarżącego. W odniesieniu do mieszkania skarżącego stwierdził, co następuje:

„[Mieszkanie] skarżącego znajduje się na parterze budynku mieszkalnego, bezpośrednio nad komisariatem policji. Część podwórka przylegającego do budynku służy jako wyznaczony obszar opatrzonego znakami »Parking tylko dla pojazdów policji«. Niektóre [z samochodów policyjnych] są zaparkowane bezpośrednio przy ścianach budynku mieszkalnego [...], [podczas gdy] zgodnie z obowiązującymi przepisami taki parking nie może znajdować się bliżej niż 10 metrów [...]. Część wyznaczonego obszaru służy do wyrzucania śmieci. Nie ma tam jednak pojemników na odpady ani wyznaczonego miejsca do zbiórki odpadów [...] [i] mniej więcej dwadzieścia wypełnionych worków na śmieci jest składowane w granicach wyznaczonego obszaru policyjnego. Układy wentylacji mieszkania i komisariatu policji są połączone [...]. Przy wejściu do budynku znajduje się kratka wywiewna połączona z celą tymczasowego aresztowania. Niektórzy z zatrzymanych mogą roznosić choroby zakaźne (gruźlicę, kiłę i świerzb), zatem przy braku odpowiedniej dezynfekcji nie można wykluczyć rozprzestrzeniania się tych chorób [...]. Śmieci piętrzą się bezpośrednio pod oknami mieszkania, jak również stoi tam samochód z włączonym silnikiem. Według [skarżącego] pojazdy są zwykle parkowane w ten sposób, a silniki pracują godzinami, zwłaszcza w zimie. Podczas inspekcji mieszkania z dołu (z pomieszczeń komisariatu policji) słychać było odgłosy przypominające uderzenia [...]. Podczas badania [skargi skarżącego] sąd ustalił, że komisariat nie ma izolacji akustycznej i nie ma możliwości jej zainstalowania [...]”.

Inspektor zaprotokołował również oświadczenia czterech sąsiadów skarżącego, którzy potwierdzili jego zarzuty. Inspektor doszedł do wniosku, że w budynku, w którym mieszkał skarżący, miało miejsce naruszenie art. 9.1

norm i przepisów sanitarno-epidemiologicznych dotyczących budynków mieszkalnych („SanPiN 2.1.2.1002-00” (СанПиН 2.1.2.1002-00)).

D. Postępowanie dotyczące budowy nowej siedziby komisariatu policji

20. W kwietniu 2004 r. zwierzchnik administracji lokalnej zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej z prośbą o udzielenie pomocy ministerstwu spraw wewnętrznych republiki w pozyskaniu niezbędnych środków finansowych na budowę nowego komisariatu policji w Kostomukszy.

21. W dniu 1 grudnia 2006 r. administracja lokalna zatwierdziła plan wytyczający granice działki miejskiej przeznaczonej pod budowę nowego komisariatu policji.

22. W dniu 29 grudnia 2006 r. Naczelnik Republiki Karelii zatwierdził listę projektów i obiektów, w tym komisariatu policji, którego budowa miała zostać sfinansowana z budżetu regionalnego w 2007 r.

23. W dniu 16 lutego 2007 r. administracja lokalna poleciła komisariatowi policji dokonanie wpisu dotyczącego działki w państwowym rejestrze gruntów oraz uzyskanie pozwolenia na budowę po zatwierdzeniu projektu, a także odpowiedniej dokumentacji budżetowej.

24. W dniu 25 stycznia 2008 r. Naczelnik Republiki Karelii zatwierdził listę projektów i obiektów budowlanych na rok 2008, która obejmowała również przygotowanie dokumentacji projektowej i budżetowej na potrzeby budowy komisariatu policji.

25. Trybunałowi nie przedstawiono żadnych innych informacji dotyczących postępu tych prac lub faktycznego przeniesienia komisariatu policji z budynku mieszkalnego skarżącego.

E. Sprzedaż mieszkania przez skarżącego i jego przeprowadzka do innego mieszkania

26. W dniu 4 kwietnia 2008 r. skarżący sprzedał swoje mieszkanie – rzekomo poniżej ceny rynkowej – i kupił nowe mieszkanie, zaciągając kredyt w banku i pożyczając pieniądze od swojej rodziny. Na początku maja 2008 r. przeniósł się on do tego nowego mieszkania.

II. WŁAŚCIWE PRZEPISY PRAWA KRAJOWEGO

27. Artykuł 9.1 norm i przepisów sanitarno-epidemiologicznych dotyczących budynków i obszarów mieszkalnych nr 2.1.2.1002-00 (obowiązujących w okresie od 1 stycznia 2001 r. do 20 czerwca 2010 r.) stanowi – w zakresie istotnym dla sprawy – co następuje:

„9.1. Zabrania się:

WYROK W SPRAWIE YEVGENIY DMITRIYEV PRZECIWKO ROSJI

- użytkowania budynków mieszkalnych w celach nieprzewidzianych w ich projektach budowlanych;
- trzymania i używania substancji oraz przedmiotów powodujących zanieczyszczenie powietrza w budynkach mieszkalnych i miejscach przeznaczonych do użytku publicznego;
- prowadzenia prac lub wykonywania innych czynności, które powodują zwiększone zanieczyszczenie hałasem, wibracje, zanieczyszczenie powietrza lub w inny sposób zakłócają warunki życia osób mieszkających w sąsiedztwie;
- gromadzenia odpadów, zaśmiecania i doprowadzania do zalania w suterenach i pomieszczeniach technicznych, na klatkach schodowych i podestach schodów, na strychach i w innych miejscach przeznaczonych do użytku publicznego [...]”.

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ART. 8 KONWENCJI

28. Skarżący uskarżał się, że hałas i inne uciążliwości spowodowane codzienną działalnością komisariatu policji i dobiegające z pomieszczeń dla osób zatrzymanych znajdujących się w suterenie jego budynku mieszkalnego, naruszają przysługujące mu prawo do poszanowania życia prywatnego i mieszkania. Skarżący powołał się w tym zakresie na art. 8 Konwencji, który stanowi:

„1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób”.

A. Dopuszczalność

1. A. Zastosowanie art. 8 do niniejszej sprawy

(a) Stanowisko Rządu

29. Rząd stwierdził, że krzywda, której rzekomo doznał skarżący w wyniku działań policji w suterenie jego budynku mieszkalnego, nie była na tyle znacząca, aby móc powoływać się na art. 8 Konwencji. W opinii Rządu skarżący nie udowodnił za pomocą odpowiednich dokumentów lub materiałów swoich zarzutów, że poziom hałasu w jego mieszkaniu osiągnął próg dotkliwości umożliwiający zastosowanie art. 8. Rząd odniósł się do inspekcji sanitarnej przeprowadzonej w budynku skarżącego w dniu 20 lutego 2006 r. i wskazał, że w raporcie z inspekcji stwierdzono naruszenie obowiązujących norm sanitarnych. Zauważył w związku z tym, że wyrok Sądu Miejskiego w Kostomukszy został wydany 29 września 2000 r., czyli

sześć lat przed tą inspekcją. Skarżący nie przedstawił żadnych dowodów na to, że okoliczności ujawnione podczas inspekcji istniały w 2000 r. Rząd uznał, że ze względu na znaczny upływ czasu pomiędzy wydaniem wyroku a przeprowadzeniem inspekcji, ustaleń tej inspekcji nie można zastosować wstecz.

(b) Stanowisko skarżącego

30. Skarżący twierdził, że hałas powodowany przez działalność komisariatu policji poważnie wpłynął na jego życie prywatne i korzystanie z mieszkania, co pozwala mu powołać się na ochronę wynikającą z art. 8 Konwencji. Twierdził również, że warunki te miały znaczący szkodliwy wpływ na jego zdrowie fizyczne i psychiczne (zob. również uwagi skarżącego streszczone w paragrafie 47 poniżej).

(c) Ocena Trybunału

31. W świetle argumentów stron Trybunał musi więc najpierw ustalić, czy sytuacja, na którą skarży się skarżący, podlega badaniu na gruncie art. 8 Konwencji, to znaczy, czy art. 8 ma zastosowanie w rozpatrywanej sprawie i czy Trybunał jest właściwy *ratione materiae* do zbadania odnośnej skargi co do istoty.

32. Trybunał orzekł, że w Konwencji nie zawarto wprost prawa do czystego i cichego otoczenia, ale gdy jednostka zostaje bezpośrednio i poważnie dotknięta hałasem lub innym zanieczyszczeniem, może pojawić się kwestia naruszenia art. 8 (zob. *Hatton i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 36022/97, § 96, ETPC 2003-VIII (i przytoczone tam orzecznictwo)). Trybunał przypomniał również, że szkodliwe skutki zanieczyszczenia środowiska, jeśli mają wchodzić w zakres art. 8, muszą osiągnąć pewien minimalny poziom. Ocena tego minimum ma charakter względny i zależy od wszystkich okoliczności sprawy, m.in. od intensywności i czasu trwania uciążliwości oraz ich skutków fizycznych lub psychicznych (zob. *Fadeyeva przeciwko Rosji*, nr 55723/00, §§ 68–69, ETPC 2005-IV (i przytoczone tam orzecznictwo), oraz *Oluic przeciwko Chorwacji*, nr 61260/08, § 49, z dnia 20 maja 2010 r.). Co więcej, poważne zanieczyszczenie środowiska może oddziaływać na samopoczucie jednostki i uniemożliwiać jej korzystanie z mieszkania, negatywnie wpływając na jej życie prywatne i rodzinne, nawet jeśli nie ma poważnego zagrożenia dla jej zdrowia, zob. *López Ostra przeciwko Hiszpanii* (wyrok z dnia 9 grudnia 1994 r., seria A, nr 303-C, § 51).

33. W związku z tym, dokonując analizy na podstawie art. 8, Trybunał musi ustalić, czy uciążliwości spowodowane codzienną działalnością komisariatu policji osiągnęły minimalny poziom dotkliwości wymagany, by stanowiły ingerencję w korzystanie z prawa w rozumieniu art. 8. W tym względzie Trybunał zauważa, że w szczególności w odniesieniu do hałasu

w mieszkaniu skarżący nie przedstawił żadnych bezpośrednich dowodów wskazujących na to, że hałas przekraczał dopuszczalne poziomy lub że przeprowadzono jakiekolwiek odpowiednie pomiary. Trybunał odnotowuje jednak raport z inspekcji wydany przez państwowy urząd ds. ochrony konsumentów w dniu 20 lutego 2006 r., potwierdzający skargi skarżącego. Ustalenia w nim zawarte wskazują na nieprzestrzeganie przez władze państwowe obowiązujących krajowych przepisów dotyczących w szczególności hałasu, w ogólności innych uciążliwości takich jak nieuporządkowane składowanie odpadów i zły stan sanitarny lokalu (zob. paragraf 19 powyżej). Fakt, że raport ten sporządzono w 2006 r., nie jest decydujący dla niniejszej analizy, ponieważ podkreślał on jedynie uciążliwości, o których skarżący konsekwentnie informował władze od 1996 r. w swoich skargach do różnych organów, i w sformalizowany sposób stwierdzał występowanie tych uciążliwości. Raport potwierdził zarzuty sformułowane przez skarżącego w 2000 r., a Rząd nie wykazał, że uciążliwości pojawiły się dopiero w 2006 r. Co więcej, Sąd Miejski Republiki Karelii w Kostomukszy po wysłuchaniu skarżącego i świadków stwierdził, że prawo skarżącego do spokojnego odpoczynku zostało naruszone przez działalność komisariatu policji, w tym hałas dochodzący z cel dla zatrzymanych. Z akt sprawy wynika, że władze państwowe same przyznały, że komisariat policji mieścił się w budynku, który nie był przeznaczony na jego siedzibę (zob. paragraf 4 powyżej). Wysiłki władz związane z wykonywaniem wyroku koncentrowały się na znalezieniu odpowiedniego miejsca na przeniesienie komisariatu policji, jednak nie poczyniono żadnych konkretnych kroków, by zaradzić sytuacji, która trwała na szkodę skarżącego przez ponad dziesięć lat. Wreszcie, nawet jeśli z materiałów sprawy nie wynika, że w czasie istotnym dla sprawy zdrowie skarżącego było zagrożone, Trybunał uznaje – na podstawie twierdzeń skarżącego oraz materiału znajdującego się w aktach sprawy – że w ciągu trzynastu lat skarżący cierpiał zarówno w ciągu dnia, jak i w nocy z powodu działalności komisariatu policji oraz złego stanu sanitarnego jego pomieszczeń. W związku z tym, biorąc pod uwagę materiał dowodowy, Trybunał stwierdza, że uciążliwości wynikające z umiejscowienia komisariatu policji w budynku mieszkalnym – których bezprawność przyznała lokalna komenda policji (zob. paragraf 4 powyżej) i które trwały przez wiele lat – miały kompleksowy i trwały wpływ na życie prywatne skarżącego i korzystanie z mieszkania.

34. W związku z tym Trybunał stwierdza, że prawo skarżącego do poszanowania jego życia prywatnego i korzystania z mieszkania zostało naruszone, zatem art. 8 znajduje zastosowanie w przedmiotowej sprawie, a Trybunał jest właściwy *ratione materiae* do rozpatrzenia skargi skarżącego na gruncie art. 8.

2. Status ofiary skarżącego

35. Rząd stwierdził również, że skarżący utracił status ofiary, ponieważ sprzedał swoje mieszkanie osobie trzeciej.

36. Skarżący podkreślił, że pomimo sprzedaży swojego mieszkania i „przymusowego” przeniesienia się do innego mieszkania, nadal pozostawał ofiarą zarzucanego naruszenia.

37. Trybunał przypomina, że środki zaradcze przyjęte przez władze krajowe pozbawiają skarżącego statusu ofiary tylko wówczas, gdy naruszenie zostanie przyznane wyraźnie lub przynajmniej co do istoty, a następnie zostanie naprawione (zob. *Sakhnovskiy przeciwko Rosji* [WI], nr 21272/03, § 67, z dnia 2 listopada 2010 r., oraz *Scordino przeciwko Włochom* (nr 1) [WI], nr 36813/97, § 180, ETPC 2006-V (i przytoczone tam orzecznictwo)). Trybunał zauważa, że w rozpatrywanej sprawie, mimo iż sąd krajowy wyraźnie uznał naruszenie praw skarżącego, skarżący nie otrzymał żadnego zadośćuczynienia. Roszczenie skarżącego o zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową zostało oddalone przez sąd krajowy, a Rząd nie wykazał, że skarżący otrzymał jakiekolwiek inne zadośćuczynienie. Trybunał nie zgadza się również z argumentem Rządu, że skarżący przestał być ofiarą zarzucanego naruszenia, ponieważ sprzedał swoje mieszkanie. Trybunał uważa, że status skarżącego jako ofiary w rozpatrywanej sprawie można porównać do statusu skarżącego w sprawie *López Ostra*, cyt. powyżej (§§ 41–42), w której Trybunał uznał, że osoba zmuszona przez niekorzystne warunki środowiskowe do opuszczenia swojego mieszkania, a następnie do kupna innego mieszkania, nie przestała być ofiarą. Zatem okoliczność, że skarżący sprzedał swoje mieszkanie, kupił z własnych środków nowe i przeprowadził się tam, nie pozbawia go statusu ofiary.

38. Mając na uwadze powyższe rozważania, Trybunał odrzuca zastrzeżenie Rządu o utracie statusu ofiary przez skarżącego i uznaje, że skarżący pozostaje ofiarą zarzucanego naruszenia art. 8 Konwencji.

3. Wyczerpanie krajowych środków odwoławczych

39. Rząd stwierdził, że skarżący nie wyczerpał krajowych środków odwoławczych w odniesieniu do swojej skargi, ponieważ nie wniósł skargi cywilnej na utrzymującą się działalność komisariatu policji z pomieszczeniami dla zatrzymanych w suterenie budynku, w którym mieszkał, i nie zażądał konkretnie przeniesienia komisariatu.

40. Skarżący nie zgodził się z tym i stwierdził, że wyczerpał wszystkie dostępne mu krajowe środki odwoławcze.

41. Trybunał zauważa, że w dniu 29 września 2000 r. Sąd Miejski Republiki Karelii w Kostomukszy rozpatrywał skargę skarżącego. Sąd krajowy stwierdził naruszenie prawa skarżącego „do spokojnego odpoczynku” i wydał władzom lokalnym konkretny i jednoznaczny nakaz naprawienia sytuacji, której dotyczyło postępowanie. Skarżący również

dwukrotnie skarżył się na niewykonanie tego wyroku, ale jego skargi zostały oddalone przez sądy krajowe (zob. paragrafy 16–18 powyżej).

42. Trybunał powtarza, że skarżący jest zobowiązany do zwykłego skorzystania z krajowych środków odwoławczych, które są skuteczne, wystarczające i dostępne. Zauważa również, że w sytuacji, gdy istnieje kilka krajowych środków odwoławczych, z których może skorzystać dana osoba, ma ona możliwość wyboru środka odnoszącego się zasadniczo do jej roszczenia (zob. *Oluić*, cyt. powyżej, § 35, i przytoczone tam orzecznictwo). W związku z tym Trybunał uważa, że wniesienie przez skarżącego dodatkowej, bardziej szczegółowej skargi byłoby środkiem odwoławczym, do wyczerpania którego, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, nie był zobowiązany. Skarżący jasno sformułował swój główny zarzut dotyczący zanieczyszczenia hałasem i innych uciążliwości oraz swoje żądania w postępowaniu cywilnym przed Sądem Miejskim Republiki Karelii w Kostomukszy, zaś sąd krajowy odpowiednio je rozpatrzył (zob. paragraf 7 powyżej). Trybunał nie przyjmuje zatem argumentu Rządu, że skarżący powinien był konkretnie domagać się faktycznej zmiany lokalizacji komisariatu policji w odrębnym postępowaniu.

43. W związku z tym Trybunał jest przekonany, że skarżący wyczerpał krajowe środki odwoławcze w odniesieniu do swojej skargi, i odrzuca zarzut Rządu w tym zakresie.

4. Podsumowanie

44. Trybunał stwierdza, że skarga nie jest w sposób oczywisty niezasadniona w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. a Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowisko skarżącego

45. Skarżący stwierdził, że zajmowany przez niego budynek mieszkalny był przeznaczony wyłącznie do zwykłego użytku mieszkalnego przez jego mieszkańców, a suterena miała służyć jako miejsce do przechowywania rowerów i nart lub jako miejsce na pralnię. Dom został zbudowany przez fińskich robotników budowlanych na wzór podobnych domów w Finlandii. Przepisy regulujące budowę komisariatów policji („SP 12-95 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych”) przewidywały, że nie powinny one znajdować się w pobliżu budynków mieszkalnych i że powinny mieć niezbędne ogrodzenie, izolację akustyczną oraz zaplecze sanitarne, czego zapewnienie było możliwe tylko w oddzielnym budynku. Zgodnie z obowiązującymi przepisami budowlanymi („Załącznik 1 do SNiP 2.08.02-89”) lista „instytucji użyteczności publicznej” obejmowała placówki edukacyjne i naukowo-

badawcze, ośrodki opieki dziennej, ośrodki szkolenia kadr, agencje projektowe i zarządzające projektami, organizacje obywatelskie oraz ośrodki zdrowia i centra rekreacji. Komisariaty policji nie figurowały na tej liście. Instytucje użyteczności publicznej nie mogły też zajmować suterren budynków („Załącznik 4 do SNiP 2.08.02-89”).

46. Według skarżącego w momencie zakupu mieszkania nie wiedział on i nie mógł wiedzieć, że w budynku znajdują się cele dla zatrzymanych. Sprzedający mieszkanie nie poinformował go o uciążliwościach związanych z obecnością komisariatu policji, a kiedy skarżący w końcu się o nich przekonał, upłynął już okres, w którym mógł odstąpić od umowy sprzedaży mieszkania.

47. Skarżący twierdził ponadto, że udowodnił, iż hałas z komisariatu policji wywierał szkodliwy wpływ na jego zdrowie przez ponad trzynaście lat. W szczególności stale słyszał przyjeżdżające i odjeżdżające pojazdy policyjne, osoby przyprowadzane do komisariatu w stanie upojenia alkoholowego lub narkotykowego oraz krzyki i walenie w drzwi przez zatrzymanych. Nie mógł ani dobrze wypocząć, ani wyspać się, musiał chodzić do pracy wyczerpany i był w złym stanie psychicznym. Raport z 20 lutego 2006 r. sporządzony przez inspektora urzędu ochrony konsumentów potwierdził zarzuty skarżącego. Skarżący ponadto twierdził, że hałas miał znaczący negatywny wpływ na jego zdrowie fizyczne i psychiczne. Przedstawił zaświadczenia lekarskie, z których wynika, że w sierpniu 2004 r. zdiagnozowano u niego zespół depresyjny i hipochondryczny (zaburzenia nerwicowe), a w czerwcu 2006 r. bradykardię zatokową i przewlekłe zapalenie błony śluzowej żołądka.

48. Wreszcie skarżący stwierdził, że „kwestia przeniesienia” nie została rozwiązana, ponieważ pozostawało niejasne, gdzie i kiedy komisariat policji zostanie przeniesiony. W 2008 r. nadal mieścił się on w tym samym budynku, kontynuując codzienną działalność.

2. Stanowisko Rządu

49. Rząd stwierdził, że praktyka umieszczania sklepów, firm i biur w budynkach mieszkalnych występuje na całym świecie i jest to uważane za „obiektywną konieczność”. Stwierdził również, że umieszczenie komisariatu policji w budynku było zgodne z przepisami budowlanymi i mieszkaniowymi z 1971 r., które obowiązywały w 1979 r., kiedy to przeniesiono komisariat policji do budynku skarżącego. W szczególności przepisy te zezwalały na umieszczenie, między innymi, „instytucji użyteczności publicznej” w suterrenach budynków mieszkalnych, a komisariaty policji nie były wymienione wśród organizacji, których umieszczanie w budynkach mieszkalnych było wyraźnie niedozwolone.

50. Według Rządu podczas zakupu mieszkania skarżący wiedział lub powinien był dowiedzieć się (jako mieszkaniec okolicy, po zobaczeniu odpowiedniej tablicy na budynku lub podczas oględzin mieszkania), że

w budynku znajduje się komisariat policji. Jako strona umowy zaakceptował ten stan rzeczy z własnej woli i kupił mieszkanie. Nawet gdyby odkrył te uciążliwości już po dokonaniu zakupu, to mógł zażądać unieważnienia umowy kupna-sprzedaży na podstawie odpowiednich przepisów rosyjskiego Kodeksu cywilnego. Jednak tego nie zrobił.

51. Ponadto Rząd podkreślił, że władze podjęły działania zmierzające do wykonania wyroku z 29 września 2000 r. W szczególności rozważyły kilka możliwości przeniesienia komisariatu policji i ostatecznie zaproponowały komendzie policji wolny budynek, a ta zgodziła się na przeniesienie tam komisariatu. Wyrok z 29 września 2000 r. został wykonany, ponieważ stwierdzał, że władze lokalne miały jedynie obowiązek „rozwiązać kwestię przeniesienia komisariatu policji” w inne miejsce, co zostało zrealizowane. Sądy krajowe nie wymagały od komisariatu policji „faktycznego opuszczenia lokalu lub przeniesienia się w inne miejsce”. Żądania te były traktowane jako odrębne roszczenie cywilne i skarżący powinien był dochodzić tych żądań przed sądami krajowymi, ale tego nie zrobił.

52. Na koniec Rząd stwierdził, że władze podejmują działania mające na celu faktycznie przeniesienie komisariatu policji, ale zajmie to trochę czasu, ponieważ nowy budynek wymaga gruntownego remontu, na który władze muszą pozyskać środki pieniężne, składając odpowiednie wnioski do organów odpowiedzialnych za zarządzanie budżetem lokalnym i federalnym (zob. paragrafy 20–23 powyżej). Powołując się na sprawy *Osman przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 23452/94, z dnia 28 października 1998 r., § 116, ETPC 1998-VIII, oraz *Hatton i inni*, cyt. powyżej, §§ 100–101, Rząd argumentował, że należy pozostawić mu szeroki margines oceny przy dokonywaniu wyborów operacyjnych dotyczących priorytetów i dostępnych zasobów. Dlatego przeniesienie komisariatu policji nie było możliwe do czasu rozwiązania wszystkich kwestii finansowych i organizacyjnych „zgodnie z ustawodawstwem krajowym” i w sposób, „który [Rząd] uważa za najwłaściwszy”.

3. Ocena Trybunału

53. Trybunał zauważył, że codzienna działalność komisariatu policji w okolicznościach rozpatrywanej sprawy bezpośrednio ingerowała w prawa skarżącego wynikające z art. 8 Konwencji i taka ingerencja wymagała uzasadnienia zgodnie z ust. 2 tego przepisu. Władze państwowe korzystały z szerokiego marginesu uznania przy określaniu kroków, jakie należy poczynić w celu rozwiązania tego problemu i osiągnięcia wymaganej równowagi między konkurującymi ze sobą interesami społeczeństwa i skarżącego, a w każdym razie były one lepiej przygotowane do oceny lokalnych potrzeb i warunków niż sąd międzynarodowy (zob. *Hatton i inni*, cyt. powyżej, odpowiednio § 98 i 97). Trybunał uważa jednak, że środki zarządzone przez władze krajowe w przedmiotowej sprawie albo były

niewystarczające, nie zostały zastosowane skutecznie i w odpowiednim czasie, albo nie zostały w ogóle przedsięwzięte.

54. W szczególności już w 1996 r. skarżący zwrócił uwagę władz na problemy spowodowane działalnością komisariatu policji w jego budynku mieszkalnym. Jednak mimo przyznania przez komendanta miejscowej komendy policji w odpowiedzi udzielonej skarżącemu, iż komisariat policji mieści się w budynku „nieprzeznaczonym do tego celu”, nie podjęto żadnych dalszych działań, a skarżący został poinformowany, że przeniesienie komisariatu policji nie jest w istocie możliwe (zob. paragraf 4 powyżej). Ponadto zdaje się, że władze w żaden sposób nie zareagowały na zbiorową skargę złożoną przez skarżącego i jego sąsiadów w maju 2000 r. (zob. paragraf 5 powyżej).

55. Następnie Trybunał powołuje się na wyrok z dnia 20 września 2000 r., w którym sąd krajowy uznał naruszenie prawa skarżącego do spokojnego wypoczynku w wyniku umiejscowienia komisariatu policji w jego budynku mieszkalnym. Jednakże Trybunał uważa, że władze państwowe przyjęły formalistyczne podejście do interpretacji sentencji tego wyroku (zob. paragrafy 16, 18 i 51 powyżej), co spowodowało znaczne opóźnienia w postępowaniu egzekucyjnym i tylko przedłużyło cierpienia skarżącego z powodu hałasu i innych uciążliwości (zob. podobne uzasadnienie, *Cuenca Zarzoso przeciwko Hiszpanii*, nr 23383/12, §§ 50–51, z dnia 16 stycznia 2018 r., oraz *Moreno Gómez przeciwko Hiszpanii*, nr 4143/02, § 61, ETPC 2004-X). Trybunał ma na uwadze trudności i opóźnienia czasowe, jakie zwykle napotykają władze przy poszukiwaniu i przydzielaniu odpowiednich zasobów oraz zabezpieczaniu koniecznego finansowania projektów publicznych, takich jak występujący w rozpatrywanej sprawie. Jednakże w sprawie skarżącego władze potrzebowały prawie siedmiu lat – licząc od daty wydania wyroku na korzyść skarżącego – na samo zatwierdzenie projektu oraz odpowiedniego budżetu na budowę nowego komisariatu policji (zob. paragrafy 21 i 23 powyżej). Trybunał nie otrzymał żadnych informacji o powodach tego opóźnienia, o tym, czy w tym czasie przeprowadzono jakiegokolwiek prace lub negocjacje międzyinstytucjonalne w tym zakresie, ani o tym, czy można było zaproponować jakieś tymczasowe rozwiązanie (tzn. tymczasowe przeniesienie komisariatu policji lub tymczasowe mieszkanie komunalne dla skarżącego) w oczekiwaniu na ostateczne rozwiązanie problemu. Wobec braku rozsądnego wyjaśnienia ze strony Rządu Trybunał uważa, że proces ten bez żadnego uzasadnienia trwał zbyt długo, przez co środki przedsięwzięte przez władze państwowe były nieskuteczne i nie mogły zapewnić skutecznej ochrony praw skarżącego.

56. Wreszcie wygląda na to, że komisariat policji nie został zaliczony do „instytucji użyteczności publicznej”, które mogą być zlokalizowane w budynkach mieszkalnych (zob. argumenty skarżącego w paragrafach 45 oraz 27 powyżej). Nawet jeśli Rząd ma rację, twierdząc, że umieszczenie komisariatu policji w suterenie budynku mieszkalnego skarżącego było

zgodne z prawem w czasie jego budowy (zgodnie z przepisami budowlanymi z 1971 r.), a także przy założeniu, że takie rozwiązanie istotnie było zgodne z obowiązującymi przepisami, to w 2006 r. władze państwowe zostały poinformowane przez jeden ze swoich organów (regionalny urząd ochrony konsumentów), że naruszyły normy i przepisy sanitarne obowiązujące w tym czasie (zob. paragraf 19 powyżej); mimo to nie podjęto żadnych konkretnych działań w celu zmniejszenia uciążliwości, z powodu których cierpiał skarżący, zaś proces przeniesienia komisariatu policji nakazany przez Sąd Miejski Republiki Karelii w Kostomukszy jako rozwiązanie bezzasadnie przeciągał się aż do 2008 r. Sytuacja ta trwała w odniesieniu do skarżącego przez trzynaście lat i doprowadziła do tego, że uznał on, iż jest zmuszony do sprzedaży swojego mieszkania w 2008 r. i przeniesienia się do innego mieszkania, które kupił z własnych środków pieniężnych.

57. W tych okolicznościach Trybunał uważa, że państwu nie udało się osiągnąć właściwej równowagi między interesem społeczności lokalnej polegającym na korzystaniu z ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz skutecznego stosowania prawa przez policję a skutecznym korzystaniem przez skarżącego z prawa do poszanowania życia prywatnego i mieszkania. W związku z powyższym doszło do naruszenia art. 8 Konwencji.

II. ZARZUTY NARUSZENIA ART. 6 UST. 1 I ART. 13 KONWENCJI

58. Skarżący zarzucił ponadto naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji w związku z niewykonaniem wyroku wydanego na jego korzyść. Zarzucił również naruszenie art. 13 Konwencji w tym zakresie, ponieważ nie dysponował skutecznym środkiem odwoławczym w odniesieniu do skargi złożonej na podstawie art. 8.

59. Jednakże biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne sprawy, oświadczenia stron oraz swoje powyższe ustalenie na gruncie art. 8 Konwencji, Trybunał uważa, że nie ma potrzeby oddzielnego rozpatrywania tych dwóch zarzutów skargi (zob. *Centre for Legal Resources w imieniu Valentina Câmpeanu przeciwko Rumunii* [WI], nr 47848/08, § 156, ETPC 2014 i przytoczone tam orzecznictwo).

III. ZARZUTY DOTYCZĄCE INNYCH NARUSZEŃ KONWENCJI

60. Wreszcie skarżący podniósł dodatkowe zarzuty odnoszące się do art. 3 Konwencji i art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji. Jednakże biorąc pod uwagę całość materiału sprawy będącego w posiadaniu Trybunału, w zakresie, w jakim Trybunał jest właściwy do zbadania tych zarzutów, Trybunał nie znalazł żadnych przesłanek wskazujących na naruszenie praw i wolności gwarantowanych przez Konwencję lub jej Protokoły w odniesieniu do tej części skargi wniesionej przez skarżącego.

Z powyższego wynika, że ta część skargi podlega odrzuceniu zgodnie z art. 35 ust. 3 lit. a oraz art. 35 ust. 4 Konwencji.

IV. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

61. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

62. Skarżący żądał kwoty 146 590,90 euro (EUR) tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową spowodowaną naruszeniem art. 8 Konwencji.

63. Rząd uznał to roszczenie za wygórowane i nieuzasadnione.

64. Trybunał uważa, że skutki, jakie uciążliwości wywarły na prawo skarżącego do poszanowania jego życia prywatnego i mieszkania, nie mogą być zrekomensowane przez samo stwierdzenie naruszenia; jednakże suma, której się domaga, wydaje się być wygórowana. Dokonując oceny w oparciu o zasadę słuszności i mając na uwadze charakter stwierdzonego naruszenia, Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 5 000 euro (EUR) tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, powiększoną o należny podatek od tej kwoty.

B. Koszty i wydatki

65. Skarżący domagał się również 65 122 euro (EUR) z tytułu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi i Trybunałem.

66. Rząd odpowiedział, że skarżący nie przedstawił żadnych dowodów na poniesione koszty i wydatki.

67. Trybunał zauważa, że w dniu 28 sierpnia 2008 r. wniosek skarżącego o przyznanie pomocy prawnej został rozpatrzony pozytywnie.

68. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżącemu przysługuje zwrot kosztów i wydatków tylko w takim zakresie, w jakim wykazano, że zostały one rzeczywiście i w sposób konieczny poniesione, a ich wysokość jest uzasadniona. W rozpatrywanej sprawie, biorąc pod uwagę dokumenty znajdujące się w posiadaniu Trybunału oraz fakt, że skarżącemu przyznano pomoc prawną, Trybunał oddala dodatkowe żądanie skarżącego dotyczące kosztów i wydatków.

C. Odsetki za zwłokę

69. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę były oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE,

1. *uznaje* skargę na podstawie art. 8 Konwencji dotyczącą uciążliwości spowodowanych działalnością komisariatu policji w budynku mieszkalnym skarżącego za dopuszczalną;
2. *orzeka*, że doszło do naruszenia art. 8 Konwencji;
3. *orzeka*, że nie ma potrzeby oddzielnego rozpatrywania zarzutu skargi na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji dotyczącego niewykonania wyroku wydanego na korzyść skarżącego oraz zarzutu skargi na podstawie art. 13 w związku z art. 8 Konwencji;
4. *uznaje* pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
5. *stwierdza*,
 - (a) że pozwane państwo winno, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego kwotę 5 000 EUR (pięciu tysięcy euro) powiększoną o wszelkie należne podatki, tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, przeliczoną na walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dniu płatności;
 - (b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności należne będą odsetki zwykłe od określonej powyżej kwoty, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
6. *oddala* pozostałą część roszczenia dotyczącą słusznego zadośćuczynienia.

WYROK W SPRAWIE YEVGENIY DMITRIYEV PRZECIWKO ROSJI

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie dnia 1 grudnia 2020 r., zgodnie z Regulą 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Milan Blaško
Kancierz

Paul Lemmens
Przewodniczący